

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukos Nachf.,
 Nux. Augenthaler & Emmerich Los-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicități mai dese după tarife
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 5-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în lumina și în
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ri de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ri de Duminică 3 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 80. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 126.

Brașov, Miercuri 9 (22) Iunie.

1904.

Răsboiul în Asia.

Scirile ce sosesc despre sorții de până acuma ai răsboiului din Asia estemă, sunt din ți în ți mai nefavorabile pentru Rusia. Cu toate încordările lor extraordinare Rușii n'au putut face până aci ca sorții răsboiului să se întorcă și în favoarea armelor lor. Pretutindenți unde s'au încercat a respinge atacurile flotei și armatei japoneze ei au suferit în cele din urmă câte o înfrângere și rezultatul a fost o retragere pe totă linia.

Fortăreța Port-Arthur, menită a fi simbolul de putere a Rusiei în estemul Orient și de predominatiune a ei în Marea galbenă, e asediată de flota și de armata japoneză. După ce luni de ți le s'a desfășurat drama fioroasă a răsboiului în jurul acestei cetăți, acum s'a făcut o pauză, în care cei dinăuntru întăririlor ca și cei din afară de ele se pregătesc pentru lupta desperată, care va avea să decidă asupra sorții Port-Arthurului.

Raporturile oficioase rusesci asigură, că Port-Arthurul e bine aprovizionat, că trupele închise acolo sunt insuflete și gata a aduce ori ce jertfă în apărarea fortăreței și că acum escadra rusescă din port s'a întărit prin aceea, că cuirassatele, cari au suferit stricăciuni, au fost toate deplin reparate și restabilite.

Japonezii nu stau nici ei cu mâinile în sin, ci pregătesc asediarea în totă regula a fortăreței și-și adună tot mai multă armată în jurul ei, asigurând la rândul lor, că sunt gata a jertfi mii de omeni pentru a lua cetatea și a-și răsbuna astfel în contra acelei puteri, care a zădărnicit înainte a de ce anii luarea în posesiune a Port-Arthurului de către Japonezi, ce era deja prevădută în condițiunile păcii dela Simonoseki, pe care ei o încheiaseră atunci cu Chinesii.

Că situația Port-Arthurului e dificilă și amenințătoare pentru Ruși, o dovedesce destul de viu marșul diviziilor generalului rus Stackelberg spre sud în scop de a despresura cetatea, atacând trupele japoneze asediătoare ale generalului Oku. Ne-reușita acestei încercări, desastrul suferit de trupele lui Stackelberg în bătălia de la Wafangkou au fost o lovitură mare pentru viitoare operațiuni ale Rusiei și totă lumea așteptă cu încordare viitoare desfășurarea a luptelor sângerose în Mançuria.

Se nasce întrebarea, dacă grosul armatei de sub comanda generalului Kuropatkin va fi în stare să respingă ofensiva tot mai îndrăsnită a corpurilor de armată japoneze, a căror artilerie lucră cu o vigore și c'un efect năprasnic, așa că înfrânge și rezistența cea mai tenace și eroică a trupelor adverse? Și n'adeveră aproape toate succesele de până acuma ale Japonezilor le-a decis în primul rând artileria lor escelentă, care a băgat grăză în șirurile rusesci. Tunurile japoneze au decis mai cu seamă, nu numai în luptele pe apă, ci și pe uscat la trecerea râului Yalu, apoi la Kinciu și acum în urmă la Wafangkou.

E învederat acum, că Rusia n'a fost de loc pregătită pentru răsboiul, că nu s'a așteptat ca Japonezii să-și începă într'o bună diminiță fără chiar de a-l fi declarat mai înainte formal și că îi trebuiesc cel puțin încă două, trei luni până să-și adune atâta armată, ca să potă ține piept pe totă linia cu armata japoneză plină de entusiasm și de încredere în isbânda stégului ei.

Până atunci se pot întâmpla multe nu numai pe teatrul răsboiului însuși, ci și în afară de el.

Deja se manifestă o fierbere mare în interiorul Rusiei. Nemulțumirea adunată de atâta amar de vreme sub apăsarea despotismului

necrețător stă să izbucnescă. Sunt aceste momente critice nu numai pentru marea împărăție a Țarilor, ci și pentru Europa. Cu totă depărtarea cea mare a teatrului de răsboi, cele ce se petrec în Asia estemă vor aduce schimbări în constelația politică europeană, cari aci abia se pot prevedea. Numai de nu s'ar face erăși în detrimentul libertății și a bunăstării popoarelor.

Brașov, 8 (21) Iunie.

În dieta din Budapesta (ședința de la 20 Iunie) deputatul Olay a făcut mare tărăboi pe tema nerespectării drepturilor limbei maghiare în corespondențele consulatelor austro-ungare. S'a întâmplat, că consulatul c. și r. din Galați a trimis primarului din Dobrița o adresă într'o afacere urgentă. Adresa fiind scrisă nemțesce, „patrioticul” primar al Dobriței și-a ținut „de datorie” a o înapoia fără răspuns la Galați. Ministrul-președinte Tisza, ca ministru de interne, la jalba consulatului, a dojenit aspru pe primarul din Dobrița. Eță pentru ce s'a revoltat d. Olay și Kubik și Lengyel din partidul kosutist. — Ministrul președinte Tisza a răspuns, că la consulate așa este usul de a coresponda în nemțesce și decât primarul Dobriței n'a priceput despre ce era vorba în adresă, n'avea decât să o fi înaintat ministerului de interne spre a se traduce. Nici într'un cas însă nu era în drept a înapoia adresa la Galați.

Înțelegere sërbo-bulgară în Macedonia. „Românul de la Pind” primese din Macedonia scoirea, că între propagandele bulgară și sërba de acolo a intervenit o înțelegere în următoarele condițiuni: Sërbi nu vor mai disputa Bulgarilor terenul în localitățile, unde aceștia sunt deja atotputernici. În schimb însă, Bulgarii vor lăsa Sërbilor înăună liberă, ca să potă atrage de partea lor totă acea populație slavă macedonenă, care e încă sub influența ideilor grecesce și din punctul de vedere

bisericesc depinde de Patriarhul din Fanar. Sërbi, ca unii, ce nu sunt proclamați schismatici, ar avea mai multe șanse de reușită.

Din Bucovina. În ședința comitetului executiv al mării proprietăți române, ce a avut loc Vineri în 17 Iunie n. c. d-l Dr. Iancu cav. de Flondor a dat declarațiunea că, având în considerare situațiunea actuală esistentă între marii proprietari și națiunea română, provocată în țară prin inimiciii Românilor, d-sa depune mandatul său din comitetul executiv al mării proprietăți și că în referințele actuale sub nici o împrejurare nu se află în poziția de a primi o realegere în dieta țării.

D-l Dr. Iancu cav. de Flondor a adresat următoarea scrisore comitetului executiv al partidului poporal național:

„Prea stimabile d-le consilier! Divergențele vederilor politice, cari s'au furișat în rândurile partidului poporal național și apatia membrilor partidului în campania electorală actuală față cu pericolul ce ne amenință din partea agenților internaționali (Freisinnige Vereinigung), mă silesc să renunț la conducerea partidului și să mă retrag din el.

„Rugându-vă a comunica acesta comitetului executiv al partidului poporal național, rămân al d-vostre pururea devotat”.

Scirile aceste surprindătoare, care ne sosesc din Bucovina, denotă, că partidul poporal național român trece din nou prin o criză acută. În momentele grave, când privirile Românilor sunt îndreptate asupra acțiunii electorale, ce are să se desfășure în fața alegerilor pentru dieta țării din luna Iulie, se retrage șeful partidului și declară, că „în referințele actuale sub nici o împrejurare nu se află în poziția de a primi o realegere în dieta țării”. Trebuie să fie mare apatia membrilor partidului național în campania recentă electorală și trebuie să fie grave și regretabile neînțelegeri la mijloc, cari să îndemne pe șeful partidului la un astfel de pas și la o astfel de motivare a repășirii sale.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(9)

Constanța — Sinaia.

— Impresii de călătorie. —
 — Urmare. —

Idealul vieții mele — continuă d-l Tocilescu — a fost, să văd ridicându-se și în Bucuresci un astfel de palat, în care să se concentreze toate suvenirile trecutului nostru, toate monumentele noastre arheologice și istorice, începând din cele mai nebulose vremuri, din cari s'au păstrat resturi culturale, de pe întreg teritoriul locuit astăzi de Români.

Ceea-ce este pentru Francesi muzeul gallo-roman de la Saint-Germain-en-Laye¹⁾, ér pentru Germani muzeul germano-roman de la Mainz²⁾, aceea am voit să fie în Bucuresci pentru poporul român noul palat al muzeului, care va fi să se ridice

¹⁾ În vechiul castel regal.

²⁾ În palatul de odinioară al principelui electoral.

de aci înainte: *muzeul daco-roman* un loc de peregrinație culturală pentru întreg poporul românesc de pretutindenea.

Muzeul are 4 săli principale:

a) Sala pentru resturile din epoca preistorică (de petra lustruită și nelustruită, de bronz) și din epoca greco-romană (o admirabilă colecțiune de ceramică). În mijlocul salei se ridică faimosul tesaur al regelui visigot Atanaric, descoperit la Petrosa (cloșca cu pui.)

b) Sala pentru colecțiunea eclesiastică: epitafe, prapore, vestimente preoțesce; argintării, cărți bisericesci tipărite și manuscrise. Pereții sunt împodobiți cu picturile originale ale curții de Argeș înainte de restaurare. Cel ce voiesce să-și facă o clară idee despre bogăția și superioritatea culturai și artei românesce în trecut, să cerceteze această prețioasă colecțiune — unică în felul său în istoria monumentelor istorice și culturale.

c) Sala în care sunt ridicate monumentele de la Adam-Klissi, trofeul și mausoleul împăratului Traianus. Istoricul acestor monumente: *Tropaeum Traiani* e

monumentul triumfal ridicat în onoarea lui Marte Răsbunătorul (Mars ultor) de împăratul Traian în anii 108—109 d. Chr. după campania dacică. Monumentul desgroțat și reconstruit de d-l Gr. Tocilescu — avea în diametru 32 m., ér în circumferință 102 m., și culminează într'un trofeu uriaș de 12 m. înălțime. Sculpturile reprezintă scene din răsboiele dacice.

Monumentul a fost descoperit la Adam-Klissi, cătun în județul Constanța (pl. Medjidia). În distanță de un kilometru de la turnul de la Adam-Klissi se ved ruinele unei cetăți romane, vechiul *municipium Tropaei* (mai târziu *Civitas Tropaeensium* și *Tropaios*), care și-a primit numirea fără îndoială de la trofeul ridicat de împăratul Traian. — În depărtare de 200 m. spre vest de la trofeu d-l Tocilescu a mai descoperit un monument arhitectonic, ridicat tot în 108—109 p. Chr. din partea împăratului Traian: *mausoleul* ridicat „în onoarea și memoria bărbaților, cari au murit pentru patrie”. Baso-relieful reprezintă o luptă între Daci și Romani în apropierea valului lui Traian.

D-l Tocilescu ar mai avea multe de spus, ér noi l'am mai asculta cu drag, decât vremea nu ne-ar fi măsurată.

Îi mulțămim și ne depărtăm elevați sufletesce.

Casa de depuneri și economii, un somptuos palat îmbrăcat într'un lucș mai mult decât românesc: pe jos un ales mosaic, nu-ți vine să calci pe el. Unul din mentorii noștri observă: oasă mai mult de lucș, decât de economii.

Palatul justiției, un monumental edificiu — după opsevarea aceluiași mentor al nostru — se deosebesce de alte palate de felul acesta prin aceea, că aici Românului i-se face dreptate.

Biserica Domnița Bălașa, pe cât de mică, pe atât de bogată și pompoasă. Asistăm la liturghie. Semi-întunerecul misterios al bisericii potențază sfințenia serviciului divin. Un escelent cor bisericesc. După liturghie concert bisericesc sub conducerea d-lui Teodorescu.

(Va urma.)

România și politica balcanică.

Revista „La Renaissance Latine” (Renașterea latină), ce apare în Paris în anul al 3-lea sub direcțiunea principelui Basarab Brancovianu, deputat în parlamentul român, și care se bucură de cel mai frumos renume, având ca colaboratori persoane distinse din cercurile politice și literare ale Franței, publică în volumul său cel mai nou din luna lui Iunie, articolul de mai jos din penna d-lui Albert Métin.

Autorul se ocupă în acest articol de destinația Românilor macedonenți, de politica statelor balcanice și de aceea a Austro-Ungariei și Rusiei, precum și în special de atitudinea guvernului român, cărui îi recomandă o altă orientare a politicii sale. E de remarcă, că d-l Métin își întemeiază deducțiunile sale în această privință pe împrejurarea, că Românii din Ungaria sunt amenințați a fi maghiarizați cu forța. Și aceste espuneri ale revistei franceze constituie o nouă dovadă, cât de pernicioasă poate fi și pentru interesele din afară ale monarhiei austro-ungare politica de desnaționalizare ce se practică azi în Ungaria. Eă articolul amintit:

„De cât-va timp, guvernul român dă o atenție particulară populațiilor cuțovlahe din Macedonia. Cuțovlahii sunt de origine ciobani și de limba română, stabiliți de mai multe generații în munții macedonenți; e vorba pentru guvernul român, să le apere limba.

Sub stăpânirea turcă, toate limbile vorbite în Macedonia s'au păstrat fără împotrivire din partea autorităților. Saloncul și cotele sunt în mare parte elenizate, interiorul, în parte bulgar, cu ostrôve cuțovlahe în centru, o regiune sârbescă la nord. De când autonomia s'au împărțirea Macedoniei apare ca posibilă, lupta e să întindă domeniul graiului, pentru a pute din această să tragă argumente înaintea vre-unui viitor congres. Rivalii își dispută deci școlile; dér, în Macedonia, învățământul e prelat de preoți și constă în a învăța catechismul. Macedonenii, atât de deosebiți prin limbă și origine, sunt în marea lor majoritate creștini ortodocși, și ca atari plasați sub dominația spirituală a patriarhului ortodox ecumenic și a sinodului din Constantinopol. Patriarhul și membrii Sinodului sunt Greci, înclinați să numescă preoți greci și să pună a se predica și învăța în limba grecească; astfel, clerul a fost până la sfârșitul secolului al XIX în serviciul elenismului.

Bulgarii, cei dintâi, au reușit să li se acorde un cler național; de la sfârșitul secolului XIX, șeful lor religios este exarcul bulgar cu reședința în Constantinopol, alături de patriarhul grec. Preoții lor, fie în Bulgaria, fie în Macedonia, predică și învață în bulgăresce. Celelalte populații au reclamat același avantaj, dér noul exarhat nu s'a împotrivit revendicațiilor lor cu mai puțină energie, decât tradiționalul Patriarhat. Totuși, în ciuda Grecilor și a Bulgarilor, Sârbii au obținut acum trei ani, ca să fie numit un episcop sârb în capul unei diecese macedonene, vecină cu Serbia. Astăzi Românii cer ca să se dea Cuțovlahilor, decât nu episcopi, cel puțin preoți de limba română. Guvernul român a votat un credit de 600.000 lei, pentru învățătura limbii naționale în Macedonia; el a cerut în mod oficial Patriarhului și sinodului să dea preoți români parochiilor cuțovlahe. Patriarhul și Sinodul au refuzat, declarând că populațiile cărora guvernul din București pretindea să le ocrotescă limba, erau elene sau elenizate de mult și nu cereau de loc un cler românesc; ei au luat măsură contra preoților români din Macedonia, au amenințat pe mai mulți cu excomunicarea și au interzis pe cel mai hotărât; în sfârșit ei au protestat împotriva unui fost Metropolitan al României, care călătorea în districtele cuțovlahe predicând în românește și încurajând pe preoții români.

Guvernul din București, a răspuns că Metropolitanul în destinație, I. P. S. Sa Ghenadie, n'avea nici o misiune oficială; dér s'a plâns, că a vădut revendicările sale înlăturate și a lăsat să se înțeleagă, că el ar pute să susragă clerul cuțovlah dominațiunii Patriarhului grec, înțelegându-se cu exarhul bulgar.

Ideea unui acord între Bulgaria și România e destul de nouă și are trebuință de a fi explicată. Până în prezent, Statele

creștine din Balcani s'au considerat ca rivale gata să se ia la bătaie; nici unul dintre ei, într'adevăr, nu obținuse tot teritoriul pe care-l pretindea, invocând argumente din grai și rasă; dér, din nefericire, aceleași regiuni erau reclamate de doi sau trei pretendenți de-odată. Bulgaria nu se puté consola, că a pierdut Dobrogea la sudul deltei Dunării, pe care congresul din Berlin i-o luase ca să i-o dea României; pe de altă parte ea voia întreaga Macedonia pe care i-o dăduse Rusia, pe care congresul din Berlin i-o luase din nou, și am vădut de ce pretențiunile protivnice se isbesce ea în această țară. Nu e deci nimic de mirat, decât relațiunile între Statele balcanice au fost lipsite multă vreme de cordialitate și decât politica lor a servit ambițiunile rivale ale Rusiei și ale Austriei.

România, guvernată de un suveran de origine germanică, căută sprijinul său pe partea triplei alianțe, căreia partidul liberal i-a fost tot-deuna credincios. Serbia, prin situația, prin sârăcia sa, prin nevoile de bani ale Regelui Milan, deveni auxiliara devotată a Austriei, cu toate simpatiile partidului radical (sau naționalist) pentru marea putere slavă. Bulgaria oscila între Rusia, scumpă poporului, și între Austria, căreia ministrul-dictator Stambuloff i-s'a făcut instrument.

După o lungă rivalitate, Austria și Rusia se apropiară și hotărâră să opereze împreună în Balcani (1896—1897). De fapt nu era acesta un adeverat acord, dér mai curând o încercare de a depărta de pîninsulă celelalte puteri și a urma lupta de influențe între sine, fără să se temă de un nou congres din Berlin. O astfel de pretenție n'a fost nici odată admisă în mod formal de Europa, și decât s'a putut, din cauza oboșelii, să i-se îngăduie a se afirma, — actele cari au decurs dintr'insul, nu au justificat-o de loc.

Austria și Rusia au anunțat un program de reforme în Macedonia; ele n'au putut, numai cu mijlocele lor, să le impună Sultanului și puținul, care s'a împlinit de curând, și datorăm colaborării tuturor puterilor. De curând Rusia a angajat toate forțele sale în Extremul-Orient și s'a vădut imediat Austria grăbind actele politice sale, pe care le pregătea de multă vreme. În Serbia partidul radical rusofil, care reprezentă națiunea, a trebuit încă odată să cedeze puterea amicilor regelui; în Bulgaria Stambuloviștii au re-luat direcția afacerilor.

De odată totă politica s'a găsit răsturnată. Astfel cabinetele anterioare bulgare încurajau pe revoluționarii macedonenți și amenințau Turcia; cel nou a încheiat un acord cu Poarta, ca să desarmezze la graniță și să țină *statu quo* în Macedonia. Guvernele sârb și bulgar, cari păreau gata să se bată pentru aceeași Macedonia, se apropiară; studenții sârbi și bulgari au fraternizat, apoi Suveranii celor două țări și-au făcut vizită.

Se fac pașnicării specioase, aranjamente nestatornice, despre cari nu se poate spune nimic, decât nu că ele vin de la guvernele de la popore și că sunt inspirate de Austria și de puternica sa aliată Germania. În acest moment, Austria ațită micile state balcanice de la nord” contra elenismului; ea împarte astfel pe creștinii din Peninsula, și procurând clienților lor efitine satisfacții linguistice, ea aranjază lucrurile așa, ca Macedonia să nu cadă de loc în mâinile lor, pentru-ca Sultanul protejat de Vilhelm II să nu piardă nimic în folosul lor, căci puterile din afară, cari pretind la expectativa moștenirii otomane, nu voesc ca el să se micșoreze.

Ce face în toate acestea România, singurul Stat balcanic, care pôte într'adevăr să fie stăpânul politice sale? România pare a înclina să asculte aceleași consilii austriace, ca și vecinii ei mai slabi. Ea și fixază atențiunea asupra Cuțovlahilor și Austro-Ungaria se bucură vădend, că ea e mai puțin grăbită ca altă-dată să se emoționeze de ceea-ce se petrece cu Românii din Transilvania, supuși ungari, pe cari îi maghiarizează cu forța. Și cu toate

acestea, Românii Transilvăneni sunt două milioane și jumătate, pe când evaluările cele mai optimiste ridică numărul Cuțovlahilor la o jumătate milion. Și Românii de la Nord tin de corpul național român, pe când Cuțovlahii formază un ostrov depărțat, despărțit de regat printr'o fâșie lată din Bulgaria.

Știu că guvernul român, nefind cel mai tare, trebuie să fie cel mai înțelept și să lase lucrurile din Transilvania în voia timpului și a împrejurărilor. Dér cum ar pute el să se folosescă de ocaziunile, pe cari norocul pôte să i-le ofere, decât e legat chiar de imperiul, care caută să desnaționalizeze pe transilvănenii? Mai știu că guvernul român pretinde nu atât să creeze un fel de colonie depărțată de Cuțovlahi, cât să-și asigure o cheazășie, pe care ar pute să o cedeze Bulgariei în schimbul unor avantagii mai serioase, de pildă o rectificarea a frontierei din Dobrogea; deja d-l Tache Ionescu, conservator, a sugerat linia Rusciuc-Varna, care ar lăsa României două fortărețe și un bun port. Pôte e cam mult și ar pute să se mulțumescă cu mai puțin, decât Bulgaria e sinceră. Dér România, pôte ore să compenteze, pentru a se mări, pe sprijinul unor state ca Austria și ca Rusia, cari înainte de toate se gândesc să se rotunjescă ele înși-le în Balcani? Aliații posibili sunt acei, cari nu voesc să ia nimic din jurul ei; e Franța, e Anglia, apropiate după o lungă perioadă de cêrtă și gata să reînțepă în Balcani politica liberală odinioară inaugurată de ele. Cine a dat concursul forței sale Românilor pentru a-și crea un principat al României? Fără îndoială că nu Austria. Cine a împedecat pe regele Carol să se întituleze, cum voia s'o facă, „regele Românilor”? Nu Franța, nici Anglia.”

Războiul ruso-japonez.

Situația la Port-Arthur.

Agencia telegrafică rusă primește de la corresponsentul său din Liaoyang următorul raport cu data de 18 Iunie:

Scirile agențiilor străine, basate pe rapoarte japoneze, după cari canoniere rusești ar fi fost distruse, sunt neîntemeiate.

Ordinea cea mai perfectă domnesce la Port-Arthur și în fortărețele de acolo. Cursul general al afacerilor nu s'a schimbat întru nimic. Comerțului și ocupațiile pacifice ale locuitorilor își urmăză cursul lor normal. Livra de carne se vinde la Port-Arthur cu 25 copeici, butelia de bere cu 60 copeici, ăr sticla de șampanie cu 8 ruble. Musica militară cântă de trei ori pe săptămână pe marele bulevard al orașului. La Port-Arthur se află grămădiți de asemenea și locuitorii de la Dalny, cari au suferit puțin de incendiu. Chinesii, cari au fost prinși jefuind orașul Dalny, au fost executați de Japonezi.

Avantposturile japoneze se află la 24 verste de la Port-Arthur, dincolo de stațiunea Intșusa, despărțiti de 3 verste de avantposturile rusești. Din când în când se produc mici înăerări între avantposturile celor doi beligeranți.

Deși în zilele trecute asediul a fost complet, totuși a succes a-se introduce în oraș o mare cantitate de vite.

Cea mai mare parte a locuitorilor orașului a înțrat în șirurile voluntarilor. 600 femei din Port-Arthur au declarat comandantului cetății, că sunt gata a face servicii pentru cauza războiului.

Port-Arthurul e provădut cu toate cele trebuincioase pe timp de șese luni, eventual pe un an întreg, decât se vor face cruțări cu proviziunile.

Comandanții sunt convinși, că nu există putere, care să pôtă cuceri Port-Arthurul.

Scirile din sorginte chineză spun, că toate atacurile îndreptate până-acum contra Port-Arthurului, au fost respinse, Japonezii având mari pierderi.

Acosta o confirmă și o scire telegrafică din Tokio, care adaugă însă, că Japonezii speră cu toate acestea să înfrângă rezistența Rușilor din Port-Arthur și să cucerescă cetatea.

Restabilirea flotei de la Port-Arthur.

Amiralul Alexiev a telegrafiat amiralului Avelan, girantul ministeriului de

marină, următoarele sciri cu data de 16 Iunie:

După rapoartele primite de la contramiralul „Withöft” de la Port-Arthur, lucrările de reparațiune ale vaselor de război sunt terminate cu mare succes, în ce priveșce cuirasatele puse sub ordinele contramiralului principe Uhlomsky, ca și cele ale cruciatătoarelor de sub comanda căpitanului de vas Reitzenstein, precum și a torpilătoarelor. Marea muncă a fost accelerată prin energia și nemărginita solicițiune a tuturor amiralilor, a comandantului diviziunii navale și a comandantului portului. Starea sănătății echipagiilor este foarte satisfăcătoare.

Japonezii au încercat pentru a patra oară să blocheze înțrarea portului prin 4 vapore. Două din aceste însă au fost imediat scufundate de bateriile rusești, ăr celelalte două n'au putut rezista focului și s'au retras.

După lupta de la Wafankou.

Agencia „Reuter” primește din Liaoyang următoarea telegramă: În decursul luptei de la Wafankou 50 de tunuri japoneze au descărcat un foc teribil asupra pozițiunii rusești. Lupta a decisă și aici artileria. Șrapnelele mai ales au avut un efect îngrozitor. Rușii au încunjurat flancul stâng al japoneșilor, însă aceștia printr'o schimbare de front înaintară în trei coloane contra pozițiunii admirabil întărite a Rușilor.

Atitudinea trupelor ruse a fost eseculentă. *Kuropatkin* a invitat trupele, printr'un ordin de di, să și păstreze încrederea.

Retragerea trupelor rusești și înaintarea Japoneșilor spre ost și nord-ost, lasă a-se bănui, că în ținutul de Sud-ost se așteptă lupte și mai mari.

Acceași agenție primește tot din Liaoyang scirea, că în Mukden s'au luat măsură militare în stil mare.

Sciri din sorginte rusească asigură, că corpul de armată al generalului *Stackelberg* se află în siguranță.

Scufundare de vapore japoneze.

Diarul „Lokalanzeiger” din Berlin primește din Tokio scirea pozitivă, că vaporul japonez „*Hitakimaru*”, a fost lovit de 56 granate ruse, a luat foc și apoi s'a cufundat. Cei cari au putut să scape fușind cu șalupele, n'au fost adunați. Acceași șorte a avut'o vasul de transport „*Sadomaru*”.

Pe aceste vase — spune o depeșă din Mukden — se afla un întreg regiment de infanterie cu comandantul lor și mulți ofițeri străini. Toți muriră sau lovii de granate și de focuri de pușcă, sau înecându-se. S'a pierdut și steagul regimentului.

Alt vas de transport japonez „*Kumimaru*”, a fost atacat de escadra rusă lângă insula *Oshima* și găurindu-l s'a cufundat. Rușii s'au retras apoi spre *Hokkaido*.

Din Tokio se vestesce, că corăbiile cu pânză „*Yavata*” și „*Așeei*” au fost de asemenea scufundate de Ruși în apropiere de insulele *Keyma*. Numai 37 de omeni au putut să scape.

Escadra rusă din Wladiwostok a scufundat până acum 5 vase japoneze și se dice, că Japonezii au pierdut astfel 6000 de omeni.

Tot din Tokio se telegrafază: Flota de la Wladiwostok a dispărut. Nu se scie, decât o parte din flota japoneză a amiralului *Kamimura* se află în apropiere de Wladiwostok, ori nu. După scirile mai recente, Rușii au mai cufundat alte două vase de transport japoneze în canalul corean. Numai 36 omeni au scăpat. Se crede, că amiralul *Kamimura* va fi rechemat, ori că va preferi să se sinucidă.

Din Petersburg se telegrafază: Raportul oficial al amiralului *Skrydlov* spune, că Rușii au distrus un vapor japonez, după-ce l'a somat să se oprască și după-ce a trecut timpul fixat pentru-ca echipagiul să părăsescă vaporul. Prin urmare Japonezii au pierdut vasele de transport „*Hitakimaru*”, „*Itanumaru*” și „*Sadomaru*”. o parte din soldații aflători pe ele și considerabil material de război. După acosta escadra rusă s'a înțlnit c'un vapor engles, care transporta 6000 tone de cărbuni din *Okahima*. Fiindcă hârțile de legitime nu erau destul de lămurite, vaporul engles a fost dus la Wladiwostok, unde o comisiune va censura hârțile.

SCIRILE DILEI.

8 (21) Iunie.

Serbarea de la Putna. Comitetul aranjator pentru comemorarea dăii morții Voevodului Ștefan-cel-Mare a ținut o ședință în care d-nii Teodor V. Ștefanelli și Vasile Morariu, cons. la curtea de apel din Leov și d-l profesor I. Nistor au fost cooptați în comitet. Discursul festiv istoric la serbare îl va ține d-l profesor universitar Dr. Dimitrie Onciul. În subcomitetul pentru susținerea ordinii au fost aleși d-nii: Ilie Dimitrovič, Eugen Neșciuc și Vasile Jemna, cu invitarea de a coopta în acest comitet membri din orașele țării, mai ales abiturienți. Comitetul aranjator s'a adresat deja oficiului de exploatare i. r. al căilor ferate de stat, care va pune la dispoziția publicului, ce doresce să participe la serbare, trenuri speciale cu prețuri moderate până la Putna și retur. Trenurile aceste vor pleca Sâmbătă dimineața, unul din Cernăuți și altul din Ițcani la Putna, așa că la orele 9^{1/2} dimineața, timpul începerii liturghiei, vor ajunge la Putna.

Esamele publice la gimnaziul public român din Brad se vor ține în următoarea ordine: În 18 și 19 Iunie st. v. se vor ține esamele cu privatistii, — în zilele de 21, 22 și 23 Iunie v. vor avea loc esamele de clase. — *Joi în 24 Iunie v.* după finirea serviciului divin, examen cu cl. III-a elementară din toate obiectele de învățământ. După prânz de la orele 3—5 cu cl. IV elementară din toate obiectele. — *Vineri în 25 Iunie* de la orele 7—11^{1/4} examen cu cl. I și II gimn. După prânz examen de cant și de gimnastică cu toate clasele. *Sâmbătă în 26 Iunie* de la orele 7—12 examen cu cl. IV și III gimn. *Duminică în 27 Iunie*, după finirea serviciului divin urmăzând festivitatea încheierii anului școlar, împărțirea premiilor și a testimoniilor.

O scire sensațională. Diarul „Uj-Hirek“ din 20 Iunie publică o telegramă din Viena, în care se spune, că principesa Hohenberg, soția Arhiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron, ar fi fost adoptată de către familia domnitoare Mecklenburg-Strelitz, prin ceea-ce s'ar fi ridicat la rang egal cu membrii familiilor domnitoare. Împăratul și-ar fi dat consimțământul la această scire. Scirea aceasta așteptă să fie confirmată.

Un Român din Brașov în Japonia. Am amintit deja despre d-l Petru Popovici din Brașov, care a plecat de aici cu gândul să meargă în Japonia, și că ni-a trimis o carte postală ilustrată din New York unde spunea, că merge la expoziția din S. Louis. Atunci ne-am exprimat părerea, că d-l Popovici, pe semne, găsind pedecel în drum, a renunțat la planul său original și nu se va mai duce în Japonia. Spre marea noastră surpriză astăzi unul din membrii redacției noastre primese o ilustrată cu marca imperiului „Sorele-Résare“, stampilată cu stampila poștei din Kobe (Japonia). Cartea reprezintă în colorii o aleeă pe care se ved două dame japoneze cu umbrele deschise, ședând în nisce cărucioare cu două roțe, trase de câte un hamal. D-l Popovici trimite salutări tuturor cunoștințelor din Brașov, dându-le: „La revedere!“ — Descifrarea datei de pe stampilă nu am putut-o face tocmai exact. Dacă nu ne înșelăm însă este 15 Mai și a sosit la Brașov în 20 Iunie. Urâm d-lui Popovici să se întorcă sănătos în mijlocul nostru și să nepovestescă cât mai multe din cele vădute în îndepărtata sa călătorie.

Un proces sensațional. Cunoștinții antagoniști ai boerilor din Bucovina Dr. Aurel Onciul și Florea Lupu au fost intentat baronului Eudoxiu Hormuzachi un proces foarte curios basat pe învinuirea, că bar. Hormuzachi a negat pe baza unei declarațiuni, ce a primit-o de la d-l T. Maiorescu din București, categoric, că ceea ce i s'a imputat din partea acuzatorilor, că ar fi cerut sprijin material din România, este adevărat. D-nii A. Onciul și Fl. Lupu s'au simțit ofensați prin publicarea unui articol cu privire la această desmintire. De aici intentarea procesului, în a căruia decurs Dr. A. Onciul a luat o atitudine, foarte ciudată și pătimășe. Curtea cu jurați, cumpănind faptele, a achitat pe d-l Hormuzachi și a condamnat pe acuzatori la plățirea speșelor de proces.

La școala industrială din Brașov se află expuse în două sale lucrările elevilor din bransa țimplăriei și sculpturii. Sunt multe printre ele de o execuțiune artistică. Intre desemnurile de țimplărie cele mai reușite sunt ale elevului absolutului Iuliu Lupan, originar din Chiuzbaia,

er între lucrările de sculptură între cele mai reușite se numără ale absolventului Nicolae Pop din Tohanul-vechiu.

O aniversare. La sfârșitul lui Iunie din anul acesta se împlinesc tocmai 40 de ani de când pentru întâia-ora primul institutor român din Macedonia, d-l Dimitrie Atanasescu, s'a dus printre frații săi ca să deschidă o școală română și să propovăduască lumina cea nouă. După informațiunile diarului „Românul de la Pind“ această prețioasă dată istorică pentru românismul din Pind se va sărbători cât mai solemn la Bitolia, invitându-se în acest scop delegații din toate centrele românești, precum și toți veteranii școlilor române de acolo. La întrunirea ce acum oate va săptemâni, a avut loc la Bitolia pentru constituirea comunității române, d-l Mihail Pinetta, fost profesor și actualmente interpret al consulatului Italiei la Bitolia, a făcut propunerea primită în aplause, ca să se sărbătorească această dată așa de importantă.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-nii Ioan Aron, director și Ioan Prișcu invetător la școala primară de fete din Brașov 10 cor. taxa unui examen particular, de la d-na Maria D. Voicu 10 cor. în memoria fiului ei Costică. Primescă marinimoșii donatori cele mai căldurose mulțumiri. — *Diracțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.*

Petrecere de vară. „Corul bisericii române gr. or. din Brașovul-vechiu“ invită la petrecerea de vară împreună cu joc, ce o va aranja Duminecă în 13 (26) Iunie a. c. în pădurea „Stejerișul de sus“. Plecarea va fi la orele 12 din di de la școala română din Brașovul-vechiu. Program de dans variat. În cas, că timpul va fi ploios, petrecerea se amână pe Duminică proxima.

O glumă cu sfârșit tragi-comic. În berăria lui Czelli din Clușiu ședeau Duminică seara doi tineri cu două fete și își petreceau. De-odată se apropie de densii un domn îmbrăcat în negru și spunând, că densul e detectiv, a somat părechile să se legitimizeze. Acestea însă nu s'au speriat, ci au cerut „detectivului“ să-și justifice densul calitatea sa de detectiv, ceea-ce neputând face, a fost dat pe mâna poliției, unde s'a constatat, că era o calfa de ciobotar cu numele Patay Béla.

Arestarea unui falsificator de bani. Vineri, în 17 Iunie, un domn elegant călătorea cu trenul personal de pe Valea Someșului de la Clușiu spre Baia-mare. În Gherla domnul se dă jos și se repede la berăria lui Hossu de lângă gară să bea un păhar de bere. Într-aceea trenul plecă cu pardesiul domnului, ér domnul rămâne în Gherla. Imediat a dat o telegramă la Deși, să i se inapoieze pardesiul. După amiazi pardesiul în adevăr sosese, șeful gării din Gherla însă, vădând că e greu de tot, caută să vadă ce e prin buzunare și dă de două clișeur de fabricat bancnote, precum și de-o mulțime de bancnote de câte 20 corone. Domnul elegant a fost arestat. El se cheamă Bajusz Ferenc și e domiciliat în Turda.

O căsătorie cu peripeții. Profesorul de universitate Dr. Meissner din Göttingen venind săptămânile trecute la Viena să-și serbeze cununia cu d-șora Lori Vischer, înainte de cununie și-a tras de sémă, că ar fi cam bătrân, cu ai săi 45 de ani, pentru cei 25 de ani ai miresei, și a dispărut. Diarele au scris atunci multe despre această dispariție. Mirésa însă, care ținea mult la mirele său, s'a pus să-l caute și însoțită de mamă-sa, l'a urmărit până la Paris, unde l'a găsit ședând pe o bancă într-o grădină publică. Sărmanul, era foarte necăjit. Mirésa însă l'a mângăiat și l'a înduplecat să se reintorcă la Viena. El a cedat în cele din urmă și Sâmbătă s'a celebrat cununia.

Procesiune pentru plóie în București.

Rare-ori s'a vădut — scrie „Univer-sul“ — o procesiune religioasă mai mare, mai imponentă ca cea de Duminică. Decel de mii de ómeni, Capitala întrégă venise pe delul Metropoliei și pe stradele pe unde era să trecă piosul cortegiú, ca să-și unescă rugăciunile cu acelea ale preoților. Tóte prăvăliile, tóte localurile publice erau închise, până și pe strade nu se mai vindea nimic, încetase ori-ce activitate, pentru-ca în liniște cea mai absolută privirile se se înalțe spre cerú și sufletele nóstre se im-plóre mila și îndurarea celui Atotputernic.

La órele 9 dimineața sfârșindu-se s-ta liturghie, clopotul cel mare al Metropoliei începé să sune, vestind credincioșilor, că se încep rugăciunile pentru aducerea de plóie și încetarea secetei. Imediat se formară cordóne de jandarmi pedestri și sergenți de stradă. Piosul cortegiú se înșiră apoi de-alungul delului Metropoliei.

Cosciugul cu móștele Sfântului Dumitru era înconjurat de preoți, cari duceau sfințele icóne de la mai multe biserici. Pe deal, în vale, până în lungă depărtare nu se vedea decât o mare de capete. Numerosul cler începú să înalțe rugăciuni spre cerú, pe când corurile, 25 la număr, intonară imnul: „Mergi se ceri a ta rês-plată...“

Cortegiul se opri puțin în piața S-tului Anton, și o tăcere religioasă se făcú peste tot.

Nu se auđiau decât rugăciunile preoților și cântările corurilor compuse din băeți și fete.

După 10 minute piosul cortegiú porni din nou, în fruntea preoților, mergend archiereii și protoiereii Capitalei.

Atât la ducere, cât și la întórcere, cortegiul a urmat itinerariul dinainte stabilit. Pretutindení afluența era enormă. Străde, trotuare, balcone, ferestri, gemeau de lume.

În sunetul clopotelor de la tóte bisericile, cortegiul ajunsese în fața palatului regal, unde se opri puțin.

La balcon apărú M. S. Regina și când vădú acea imensă procesiune, nesfârșitul șir de preoți îmbrăcați în sfințele odăjdii, archierei și protoierei, cu praporii bisericilor, cu sfințele icóne, ér la mijloc sicriul cu Sfântul Dumitru, ochii Suvăranei se umplură de lacrimi. Era atáta credință în acele decel de mii de suflete, era un întreg popor, care se ruga... La ferestriile din față ale palatului apărură M. S. Regele, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria.

Rugăciunile preoților se uniră acum cu cântările numeroselor coruri și cu sunetele vibrátore ale trompetelor de la palat, cari intonau tot rugăciuni.

Vocile de la corurile unite, începend cu glasurile ingeresci ale fetelor și coborând în urmă până la vocile de bariton și bas, cântară cu putere imnul: „Ziditorule prea mare, rugla cer Ți-se înalță...“

M. S. Regina se retrase în palat și îngenunchiá lângă ferestră cu A. S. R. Principesa Maria. Afară, miile de brațe făcură semnul crucii, sânta legătură între cer și pământ, și cortegiul porni înainte.

Privirea nu putea să mai cuprindă nesfârșita mulțime. În trecerea lui, piosul cortegiú se opri la biserica Albă, la biserica Sf. Nicolae-Tabacu, întră în piața Victoriei și străbătú înainte, pe aleea șoselei până la rondul I.

„Sfinte Dumneđeule, sfinte tare, sfinte fără de mórte...“ intonau sutele de glasuri ale coristelor și coriștilor, pe când preoții, ținend în mâni crucea, evanghelia și icónele, se rugau, implorând mila cerului.

La rondul I se ridicase un pavilion, unde trebuia să se facă sfințirea apei și rugăciunea pentru plóie. Aci așteptau M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand și preoții de la biserica Mavrogheni. Întregul rond fu înconjurat de un cordon de sergenți de oraș și jandarmi pedestri, oprind mulțimea de prin prejur și făcend ast-fel loc cortegiului.

În pavilion intrară P. P. S. S. L. L. archiereii Nifon Ploesteanu și Sofronie Vulpescu-Craioveanu, protoiereii și diaconii. La mijloc se aședă cosciugul cu móștele Sf. Dumitru. În jurul pavilionului se înșirară preoții cu sfințele icóne.

Se începú sfeștania pentru sfințirea apei, P. S. S. archiereul Nifon, vicarul Metropoliei, se rugă dícend: „Trimite darul pré sfântului tđu duh și sfințese apa acésta“. Vocea de sopran, o voce îngerească a unui copil, unită cu aceea a diaconilor și cu frumoasa voce a părintelui Tacian, de la biserica Albă, rêspondeau din când în când cu rugăciunea: „Dómnne miluesce“.

Acest serviciu divin se termină cu troparul: „Mântuesce Dómnne poporul tđu și binecuvintézá moștenirea ta“.

După aceea se începú rugăciunea pentru plóie. M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand, archiereii, protoiereii, preoții și tóta mulțimea cădú în genuchii.

„Poruncesce Dómnne norilor să dea plóie“, se rugá vicarul Metropoliei; „Umple Dómnne sghiaburile pământului cu apele cerului“, continuá archiereul Sofronie Vulpescu-Craioveanu și ast-fel rugăciunea dură o jumătate de ceas, ascultată în genuchii, tot timpul acesta, de Suvărana, de Principele moștenitor și de toți cei de față.

La sfârșit cele 25 de coruri începură să cante și în vėzduh vibrá imnul: „Mulți ani trăiescă“.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 21 Iunie. În urma protestațiunii patriarchului ecumenic, Pórtă a interđis construirea bisericii române din Monastir. În urma intervenției legațiunii române, Pórtă a dat din nou autorizațiune pentru a se continua lucrările. — Sinodul patriarchatului a rêspons sinodului român, care a cerut să se admită limba liturgică română în bisericile din Macedonia, că nu póte tolera amestecul sinodului român. La rêsponsul acesta se va mai adaoga și declarația Patriarchiei, că nu va mai permite (!) ca ex metropolitul Ghenadie să mai facă călătorii pe teritoriul patriarchatului.

București, 20 Iunie. De aserá a început să cadă asupra Capitalei o plóie desă și liniștită. Plóia a continuat tóta nóptea și dimineața până aprópe la amedzi. Plóia este aprópe generală în țerá.

Londra, 20 Iunie. După scirile mai noué, armata generalului Kuroki a încetat marșul spre nord, direcție în care nu va merge de loc, ci deocamdată se mărginesce la apărare și spre a împiedeca trimiterea de ajutóre armatei ruse de la Port-Arthur.

Paris, 20 Iunie. „Temps“ primese de la corespondentul său din Liaoyang scirea, că în lupta de la Wafankou, armata generalului Oku a fost sprijinită de o divisiune a armatei generalului Kuroki. Acésta divisiune merge spre Kaitso, unde se așteptá o luptă mare între 100,000 Japoneși și partea cea mai însemnată a forțelor rusesci.

Petersburg, 20 Iunie. În lupta de la Wafankou a cădú și un văr al lui micado.

Antung, 20 Iunie. Rușii au ocupat Sumiangton și Dansivo în partea de nord a Coreei. Kuropatkin cu grosul armatei a făcut front cătră prima armată japoneasă. Cavaleria lui Rennenkamf a ocupat întréga parte de nord a Coreei și vré să înainteze, pe la spate, contra armatei lui Kuroki.

Tokio, 20 Iunie. Amiralul Kamimura s'a reintors ér la punctul său de acțiune, fără de a fi vădú escadra rusă. Amărăciunea contra lui Kamimura e mare. Poporul cere înlocuirea lui cu alt amiral.

Petersburg, 21 Iunie. Amiralul Skrydlov telegrafieză, că divisiunea sa de cruciátóre s'a reintors la Wladivostok fără de a pierde un om măcar și fără de a suferi avarii.

Cifu, 21 Iunie. După isvóre chineze, Japonezii au jertfit 1000 de ómeni în atacul contra unui fort estern de la Port-Arthur. Flota rusă din Port-Arthur stă gata de eșire.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

